

[Aksel Larsen.]

er kommet til verden i det 6. århundrede. Blandt andet har Hartvig Frisch gennem sin bog om Cicero belært mig om, at romerret og romersk jura i allerhøjeste grad eksisterede 600-700 år før kejser Justinian, så hvorledes man kan påstå, at romerretten kun har med kejser Justinian at gøre, går langt over min forstand og ind i den højtærede udenrigsministers.

Men dernæst drejer det sig om det, jeg har sagt om, at romerretten dog hidtil er standset ved den danske sydgrænse og ikke har kunnet komme til at dominere nordisk jura og nordisk retsopfattelse. Her bygger jeg på alle, som overhovedet har udtalt sig om disse spørgsmål, jurister og retslærde. Hvad mener den højtærede udenrigsminister om professor Poul Johs. Jørgensen, som skrev Dansk Retshistorie, der udkom i 1940, og hvori der står en del om dette emne? Jeg vil gerne have lov at citere nogle linjer af det og eventuelt et par citater senere af andre professorer. Han skriver, at reformationen styrkede nationalfølelsen og vakte interessen for fædrelandets historie og sprog til live. Det kan man læse side 138 i nævnte bog. Og så tilføjer han:

„Alle disse forhold fik den største betydning for den danske rets senere udvikling; thi netop på denne tid truedes den af en fare, der var større end nogen af dem, den tidligere havde været udsat for. Den reception af romerretten, som var begyndt i Tyskland i de sidste århundreder af middelalderen, og som havde taget fart siden ca. 1450, havde ved rigskammerrettens oprettelse 1495 fået statsmagtens officielle anerkendelse, og romerretten bredte sig nu også i de nordlige dele af landet, hvor den tidligere havde haft mindre betydning, og nåede således omsider de danske grænser. Som bekendt fortsattes dens sejrsgang ikke ind over disse, i hvert fald når bortses fra Sønderjylland, hvor en fuldstændig reception dog udelukkedes ved bestemmelser i landsretsordningerne af 1573 og 1636, der påbød, at der i slesvigske sager skulle dømmes efter Jydske Lov.“

Vi kan tage professor Vinding Kruse i Nordisk Lovbog af 1948. Professor Vinding Kruse skriver:

„En fælles nordisk åndskultur har allerede fra gammel tid givet sig udtryk også i visse fælles nordiske retstanker. Dette gjaldt således allerede, inden man fik skrevne love, de nordiske retssædvaner i oldtiden og den ældre middelalder. Men også de omtalte skandinaviske lovbøger i 1683, 1687 og 1734 byggede i et vist omfang på sådanne fælles nordiske retstanker. Det gjaldt jo fuldt ud Christian den Femtes danske og norske lovbog; men selv mellem denne lovbog på den ene og den fælles svensk-finske rigslov af 1734 på den anden side er der mange fælles nordiske berøringspunkter. Særlig kan fremhæves, at retsreglerne i begge disse lovbøger er af en selvstændig nordisk karakter og i det hele og store har holdt sig fri af romerretten, der ellers trængte igennem i de allerfleste lande på det europæiske fastland.“

Professor Stig Juul skriver i Lov og Ret i Danmark, udkommet 1942:

„De i det foregående omtalte eksempler, der kunne suppleres med adskillige andre, vil have vist, at dansk ret trods alt har modtaget adskillige regler udefra. En sådan påvirkning er en uundgåelig følge af, at det danske samfund ikke levede isoleret fra omverdenen, men stod i en almindelig kulturel forbindelse med denne. Det afgørende er imidlertid, at disse impulser fra fremmed ret, når bortses fra ganske enkelte retsområder, aldrig kom til i højere grad at omforme den danske retskarakter. Danmark undgik således at komme ind under romerrettens herredømme, og det middelalderlige lensvæsen, som prægede hele samfundsordningen i andre europæiske lande, kom aldrig til at spille nogen rolle her i landet.“

Jeg formoder, at dette er nok, ellers kan jeg fortsætte. Her har jeg universitetets indbydelsesskrift af 1953-54, hvori der også findes adskilligt materiale, og hvis den højtærede minister vil studere professor Arups Danmarks Historie, vil han også finde adskilligt materiale om dette emne.

Jeg mener således at have dokumenteret, at det er rigtigt, at romerretten standsede ved Danmarks sydgrænse, og jeg ved ikke, om det var af uvidenhed, at den højtærede minister forsøgte at bestride dette, eller det